

Druhé Brno

Hledat

Hledej

Úvod

Články

Kontakt

Oblíbené

Brněnské podzemí

Brněnská nádraží

Brněnské vlečky

Brněnské kolonie

Brněnské továrny

Nejnovější

Bytový dům

Dorných 55

Bytový dům

Mendlovo náměstí

8

Wengrafova

mykárna a skárna

Úzkokolejka za

Rokycanovou ulicí

Motorárna Zetor

Tiskárna Typia

Rodinný dům

Poděbradova 23

Sklepy pivovaru

Moravia

Obchodní dům

Letná v Bystřici

Budova

homogenizace v

Pisárkách

Jméno:

Heslo:

Přihlásit

NAVROHOLU.CZ

Kolonie Hamburk v Brně

Jako kolonie Hamburk byla označována ulice Nad vinohrady tvořená 22 totožnými dvojdomky vybudovanými v roce 1943 v prostoru dnešního brněnského sídliště Vinohrady pro odborné zaměstnance firmy Bosh.

Historie

Kolonie Hamburk zaujímá mezi **brněnskými dělnickými koloniemi** zvláštní místo - jako jedna z mála totiž nevznikla živelně jako soubor domků vystavených samotnými dělníky (případně momentálně nezaměstnanými), nýbrž jako zamýšlené sídliště pro zaměstnance firmy, která výstavbu zajistila a financovala.

Původní obyvatelé byli tvořeni Němci pocházejícími zejména z Hamburku, což přineslo kolonii její neobvyklé jméno. Odborní zaměstnanci firmy Bosh přišli do Brna za účelem zavedení výroby vstříkovačích čerpadel pro letecké motory v **Zetoru** - tehdejší německé zbrojovce Flugmotorenwerke Ostmark.

Ačkoliv byla poloha kolonie zvolena záměrně dostatečně daleko od továrny, aby nebyla v případě jejího bombardování zasažena, 25. srpna 1944 došlo k zásahu, který zničil jeden z domů v jihovýchodní části kolonie a další poškodil. Na místě vybombardovaného domu byla později vybudována školka pro poválečné obyvatele kolonie.

Po skončení 2. světové války se původní obyvatelé a zaměstnanci zbrojovky odstěhovali nebo byli odsunuti zpět do Německa a kolonie zůstala po určitou dobu neobydlena, následně se stala městským majetkem a od roku 1946 byly domky přidělovány lidem postiženým okupací a bombardováním, bývalým vězňům nacistických káznic, koncentračních táborů a příslušníkům domácího odboje. V průběhu 50. let 20. století byly domky odprodány obyvatelům do soukromého vlastnictví. V kolonii stávala později rovněž hospůdka neobvyklého názvu Kuglerův Vyšehrad.

Kolonie Hamburk přetravala v původní podobě zhruba 40 let a osudnou se jí stala až výstavba moderního sídliště Vinohrady, která svým rigidním urbanistickým pojetím naprosto nerespektovala původní přírodní a kulturní podmínky lokality a z dispozice původní ulice tak nezůstalo zachováno vůbec nic (viz mapku). Domky byly postupně vykupovány a bourány na počátku 80. let 20. století tak, jak to vyžadovalo budování sítě panelových domů.

Popis

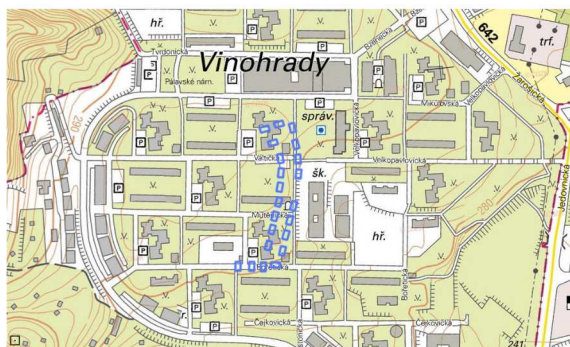
Domky byly tvořeny dvojicí zděných štítových zdí a centrální kolmé stěny s trojicí komínů, mezi kterými byla vybudována nosná dřevěná hrázděná konstrukce stěn a vysoké střechy s podkrovím, ukryvající druhé patro. Všech 22 dvojdomků (tj. 44 samostatných bytů) bylo prakticky totožných, lišily se pouze v orientaci vůči cestě procházející z Juliánova do Židenic středem kolonie.

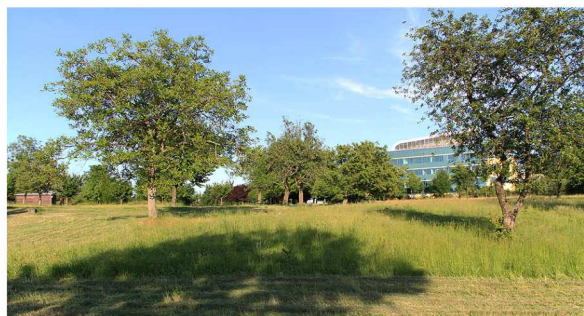
Tak vypadalo stejné místo v létě roku 2016. Paneláky prochází rekonstrukcí a jejich obyvatelé nemají tušení, že na místě parkoviště před jejich domem stála nejstarší ulice dnešních Vinohrad.

Poslední domy dělnické kolonie Hamburk na Vinohradech se v březnu roku 1981 ještě potkaly s prvními paneláky. Domek na fotce působí až nepřiměřeně, jako by šlo o fotomontáž. Foto: **Ivo Filip**.

Kolonie Hamburk byla tvořena jednou ulicí zhruba v prostoru dnešních ulic Valtické, Mutěnické a Bořetické. V mapce jsou modře zakreleny pouze domky, které přežily bombardování na konci 2. světové války.

Vzdálené místo za domovem důchodců. Zhruba sem směřovala jediná ulice kolonie dřevěných domků Hamburk.

Hrázděné stěny byly vybaveny relativně malými kastlovými okny, dodávajícími domkům venkovský charakter. Foto: **Ivo Filip**.

Setkání generací. Nedostavěné paneláky z 80. let a pobožené dělnické domky ze 40. let 20. století na brněnských Vinohradech. Foto: **Ivo Filip**.

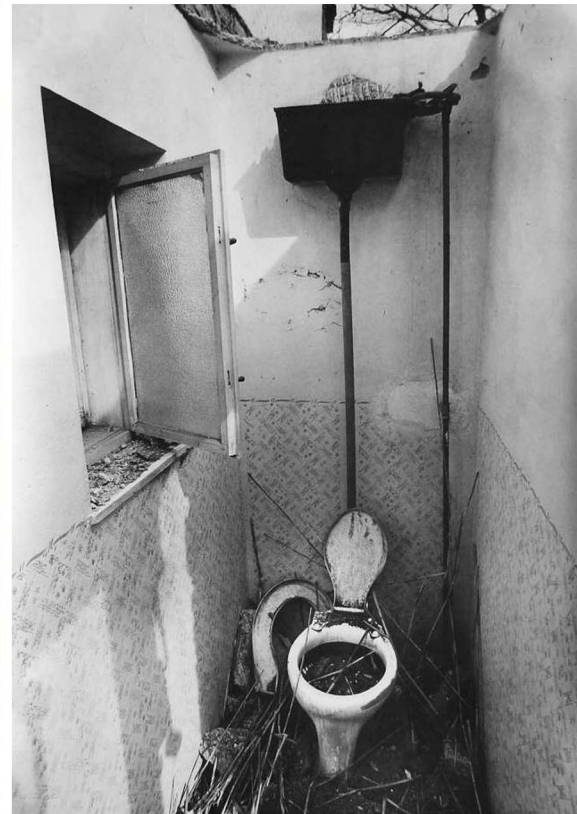
Na částečně rozebraném domku v kolonii Hamburk je dobře patrná hrázděná konstrukce stěn s tepelnou izolací. Foto: **Ivo Filip**.

Pohled na ulici procházející kolonií Hamburk v 80. letech 20. století v době počínající demolic. Foto: **Ivo Filip**.

Tak mizí historie Brna, aby uvolnila místo nové výstavbě. Foto: **Ivo Filip**.

Ve 40. letech 20. století již bylo v dělnických domech vnitřní sociální zařízení samozřejmostí. Foto: **Ivo Filip**.

První obyvatelé vlnohradských paneláků koukali na zbytky dělnické kolonie Hamburk z oken svých komfortních bytů. Foto: **Ivo Filip**.

Poslední zima v kolonii Hamburk. Foto: **Ivo Filip**.

Buldozery srovnaly se zemí místo, na kterém dnes stojí Mutěnická a Bořetická ulice. Foto: **Ivo Filip**.

Sbohem, romantická kolonie s pohnutým osudem. Foto: **Ivo Filip**.

Zdrojec

1. Filip, I.: *Fotogalerie - Hamburk*. Dostupné z <http://www.filifoto.cz/fotogalerie-hamburk/>.
2. Encyklopedie Brna: Založení kolonie domků tzv. Hamburk. Dostupné z http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_udalosti&load=3325.
3. Letecké bombardování Brna v letech 1944-45. Dostupné z <http://gis.brno.cz/ags/bomby/>.

Článek ze dne 8. 9. 2016 byl naposledy upraven dne 23. 9. 2016 a zobrazen celkem 15579×, naposledy dne 12. 5. 2020 v 13:31.

[Sdílet 110](#) [Email](#) [Tweet](#)

Články související s tématem

[Zpět | Nahoru](#)

Brněnské dělnické kolonie
Brněnské dělnické (někdy také nouzové) kolonie jsou specifickým druhem zástavby velmi malých rodinných domů, které vznikaly od konce 18. století obvykle ve...

Druhé Brno
Loader.load() Motto „Pod Brnem, které znám, je ještě jiné, větší, trochu špinavé, trochu popraskané, trochu zaprášenější“ Zpíval by určitě Kitt...

Komentáře:

Jméno autora:

Email (nebude zveřejněn):

Komentář:

Sem napiš slovo Adamov:

Díky za komentáře. Datum 1981 jsem převzal od autora fotek, pana Filipa - samozřejmě je možné, že se zmýlil, ale pokud je má zaznamenané přímo na fotkách, moc pravděpodobné to není. Zkusím to upřesnit.

Autor: Ivo

Čas: 31. 10. 2018, 13:35

Kdo viděl v televizi bonusovou řadu seriálu Vyprávěj, konkrétně pak díl Mikulášova Hilda, mohl zaregistrovat, že je zde kolonie Hamburk zmiňována. Takže polovina 80. let souhlasí.

Autor: HonzaXXII

Čas: 11. 3. 2018, 18:10

Jen drobná oprava - ty fotky rozhodně nejsou z roku 1981. V tom roce se teprve začalo sídliště stavět. Vzhledem k postupu výstavby jde buď o rok 1985, nebo 1986. Ten "pohled na ulici procházející kolonií v počátku demolice" je zřejmě starší, ale jinak ne. P.S: Jako obyvateli Vlnohrad mi vteřinu nevádí, že provizorní kolonie byla nahrazena moderním sídlištěm. Samozřejmě ale pár těch domů mohlo zůstat (přínejmenším ty v prostoru dnešního pohádkového hřiště nezavazely ani panelákům, ani kolektorům), a nic by se nestalo.

Autor: Jan Šmíd

Čas: 2. 1. 2017, 22:22

V Hamburku jsem mel prarodiče a jako kluk jsem tam travil vikendy.

Stránka:

Citace: Kalina, J., Sloupová, K., Věřeší, M., **Druhé Brno** [online]. Jíří Kalina, 2014 [cit. 2020-05-12]
Dostupné z: <http://druhebrno.smerem.cz/tema/Kolonie%20Hamburk%20v%20Brn%C4%9B>.

[Desktopová verze](#) | [Mobilní verze](#)